

Projekt

z dnia 16 października 2024 r.

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W IŁOWEJ**

z dnia 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030

Na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r., poz. 424 z późn.zm.) i art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 poz. 1465) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030 powierza się Burmistrzowi Iłowej.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Iłowej
z dnia 2024 r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY
OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
W GMINIE IŁOWA
NA LATA 2024 - 2030**

Spis treści

ROZDZIAŁ I. Wstęp

1. Podstawy prawne przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.
2. Definicje i charakterystyka zjawiska przemocy domowej.
3. Adresaci Programu.
4. Miejsce realizacji Programu.
5. Realizatorzy Programu i czas realizacji.

ROZDZIAŁ II. Część diagnostyczna

1. Opis problemu przemocy domowej.
2. Zasoby instytucjonalne.

ROZDZIAŁ III. Część programowa

1. Założenia Programowe.
2. Cele, kierunki i wskaźniki Programu.
3. Monitorowanie, sprawozdawczość i wymiana informacji oraz środki finansowe na realizację Programu.

ROZDZIAŁ I.

1. PODSTAWY PRAWNE PRZECIWDZIAŁANIU ZJAWISKU PRZEMOCY DOMOWEJ.

Podstawowym aktem prawnym regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024.424) dalej także „ustawa”. Ustawa określa:

- 1) zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- 2) zasady postępowania wobec osób doznających przemocy domowej,
- 3) zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc domową.

Przepisy ustawy stosuje się także w przypadku zagrożenia przemocą domową oraz w przypadku podejrzenia stosowania przemocy domowej.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Iłowa na lata 2024 -2030 został opracowany zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy, z uwzględnieniem nowelizacji wprowadzonej na mocy przepisów ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 535), która obowiązuje zasadniczo od 22 czerwca 2023 r. W myśl art. 6. ust. 2 pkt 2-4 ustawy, do pozostałych zadań własnych gminy należy:

- 1) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
- 2) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 3) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

W niniejszym Programie uwzględniono także podstawowe akty prawne, które współtworzą charakterystyczny system przeciwdziałania przemocy domowej:

- 1) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.),
- 2) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 117 z późn. zm.),
- 3) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.),
- 4) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465),
- 5) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.),
- 6) ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809 z późn. zm.),
- 7) ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 17),
- 8) ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550 z późn. zm.),
- 9) ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i o ochronie małoletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 560),
- 10) uchwała Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

2. DEFINICJE I CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY

Od 22 czerwca 2023 r. przez przemoc domową rozumie się: „jedenrazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną,

psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej” (art. 2 ust. 1 pkt 1).

Ponadto w myśl definicji przemocy domowej osoba doznająca przemocy domowej to:

- a) małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoby pozostające w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletni – wobec, których jest stosowana przemoc domowa.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej.

Świadek przemocy domowej – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Osoba stosująca przemoc domową to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, o których mowa powyżej.

Obecnie obowiązujące rozwiązania prawne, zawarte w procedurze „Niebieskie Karty”¹ (dalej także „NK”), nie wymagają zgody osoby doznającej przemocy domowej, ani osoby stosującej przemoc domową na prowadzenie NK. Wprowadzono zasadę realizacji NK, według miejsca zamieszkania osoby doznającej przemocy domowej. Obowiązkiem GDP (grupy diagnostyczno-pomocowej) będzie zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność. Wprowadzono zasadę, że jeżeli realizacja procedury „Niebieskie Karty” napotyka trudności, każdemu członkowi grupy diagnostyczno-pomocowej przysługuje prawo wystąpienia do wojewody z wnioskiem o wskazanie innej gminy właściwej. Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” nastąpi w przypadku ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy (lub rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań). Dodatkowo wprowadzono obowiązek monitorowania sytuacji osób uczestniczących w procedurze „Niebieskie Karty” przez okres 9 miesięcy po jej zakończeniu.

¹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550) poszerza katalog zakazów wobec osób stosujących przemoc, który będzie obejmował:

- 1) zakaz zbliżania się do osoby doznającej przemocy – gdy osoba stosująca przemoc domową swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy domowej stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby doznającej tej przemocy;
- 2) zakaz kontaktowania się z osobą doznającą przemocy – gdy osoba stosująca przemoc domową swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy domowej stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby doznającej przemocy, a także gdy osoba stosująca przemoc domową nęka ją za pomocą środków komunikacji elektronicznej na odległość, wzbudzając u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia lub istotnie narusza jej prywatność;
- 3) zakaz wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do którego uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej, miejsca pracy lub innego miejsca, w których zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej, oraz przebywania na tym terenie – jeżeli osoba doznająca przemocy domowej uczęszcza do szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, uprawia sport lub pracuje.

Wszystkie wskazane wyżej zakazy wobec osoby stosującej przemoc domową będą mogły być wydane przez: Policję lub Żandarmerię Wojskową, sąd – w postanowieniu o udzielenie zabezpieczenia lub w postanowieniu o zobowiązaniu do opuszczenia mieszkania lub zakazie zbliżania się do niego, o zakazie zbliżenia się do osoby doznającej przemocy, kontaktowania się z nią, lub wstępu do miejsc, w których ta osoba przebywa. Zakazy, do których wydania uprawniona jest Policja lub Żandarmeria Wojskowa tracą moc po upływie 14 dni od dnia ich wydania, chyba że sąd udzielił zabezpieczenia, którym zostały one przedłużone. Przy obliczaniu terminu nie uwzględnia się dnia, w którym zakazy zostały wydane. Zakazy tracą także moc, w przypadku, gdy po ich wydaniu wobec osoby stosującej przemoc domową zastosowano środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. Policjant może wydać nakaz opuszczenia mieszkania, a także każdy z pozostałych zakazów (które mogą być zastosowane łącznie):

- 1) podczas interwencji podjętej we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu lub
- 2) w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy domowej, w szczególności zgłoszenia przez:
 - osobę doznającą przemocy domowej lub
 - kuratora sądowego lub pracownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, w związku z wykonywaniem ustawowych obowiązków.

Co istotne, Żandarmerii Wojskowej przyznano uprawnienia analogiczne do przysługujących Policji w odniesieniu do osób stosujących przemoc domową, które są żołnierzami pełniącymi czynną służbę wojskową. Jeśli natomiast wobec takich osób ze swoich uprawnień skorzysta Policja, jest zobowiązana niezwłocznie zawiadomić właściwą jednostkę organizacyjną Żandarmerii Wojskowej.

Osoba doznająca przemocy domowej może wystąpić do sądu z wnioskiem o:

- 1) zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
- 2) wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,

- 3) zakazu zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej,
- 4) zakazu kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej,
- 5) zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej, miejsca pracy lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej i przebywania na tym terenie.

Sąd rozpoznaje sprawę w postępowaniu nieprocesowym i orzeka po przeprowadzeniu rozprawy. Kodeks postępowania cywilnego nakłada na sąd obowiązek szybkiego rozpoznania sprawy. Sąd orzeka w terminie jednego miesiąca od dnia wniesienia wniosku. W przypadku wniesienia apelacji, sąd drugiej instancji orzeka w terminie jednego miesiąca od przedstawienia akt sprawy przez sąd pierwszej instancji wraz z apelacją.

Sąd uwzględniając wniosek o zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub o wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, wskazuje w postanowieniu obszar, który osoba stosująca przemoc domową ma opuścić i na którym nie może przebywać, lub odległość od wspólnie zajmowanego mieszkania, którą osoba stosująca przemoc domową jest obowiązana zachować. Sąd uwzględniając wniosek o wydanie zakazu zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej, wskazuje w postanowieniu wyrażoną w metrach odległość, na którą osoba stosująca przemoc domową nie może zbliżyć się do osoby doznającej tej przemocy.

Sąd uwzględniając wniosek o wydanie zakazu kontaktowania się z pełnoletnią osobą doznającą przemocy domowej, na wniosek wnioskodawcy lub uczestnika postępowania, gdy przemawiają za tym szczególne okoliczności, może w postanowieniu określić dopuszczalne sposoby kontaktowania się oraz ich zakres, mając na uwadze bezpieczeństwo osoby doznającej przemocy domowej.

Postanowienia sądu, o których mowa powyżej oraz postanowienie uwzględniające wniosek o wydanie zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej, miejsca pracy lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej i przebywania na tym terenie, są skuteczne i wykonalne z chwilą ogłoszenia. Postanowienia te mogą być uchylane lub zmieniane wskutek zmiany okoliczności sprawy, chociażby były zaskarżone, a nawet prawomocne.

Niestosowanie się do zakazów przez osobę stosującą przemoc domową stanowi wykroczenie. Sprawca podlega karze:

- 1) aresztu (wymierzana w dniach może trwać od 5 do 30 dni),
- 2) ograniczenia wolności (trwa 1 miesiąc, w czasie jej odbywania ukarany: nie może bez zgody sądu zmieniać miejsca stałego pobytu, jest obowiązany do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne, ma obowiązek udzielania wyjaśnień dotyczących przebiegu odbywania kary), albo
- 3) grzywny do 5 000 złotych.

W art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej dodano punkt 4a i 4b oraz ust. 8, co oznacza zmiany w procedurze zapewnianiu dziecku ochrony przed przemocą domową przez pracownika socjalnego. Przed podjęciem decyzji o interwencji na podstawie art. 12a pracownik socjalny w uzgodnieniu z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką dokona oceny ryzyka zagrożenia dla życia lub zdrowia dziecka

w kwestionariuszu szacowania ryzyka zagrożenia dla życia lub zdrowia dziecka. W przypadku zapewnienia dziecku ochrony dziecko udziela się wsparcia psychologa.

Zjawisko przemocy domowej należy zatem analizować przyjmując perspektywę indywidualną, systemową lub społeczną. Perspektywa indywidualna, to spojrzenie przez pryzmat osoby doznającej przemocy lub przez pryzmat osoby stosującej przemoc domową. Perspektywa systemowa to ukazanie możliwych form wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc oraz opis metod wsparcia. Natomiast perspektywa społeczna, to odbiór społeczny zjawiska przemocy domowej, postawy członków lokalnej społeczności wobec aktów przemocy. Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie i dotyczy rodzin o różnym statusie społecznym i należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych i szkodliwych społecznie.

Zasadniczo wyróżnia się następujące formy przemocy:

1. Przemoc fizyczna – to forma agresji łącząca się naruszeniem granic ciała. Jej celem jest zadanie „ofierze” bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia. Przejawia się poprzez: szarpanie, kopanie popychanie, obezwładnianie, duszenie, odpychanie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, bicie otwartą ręką, pięściami, różnymi przedmiotami, przypalanie papierosem, topienie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, pozostawienie w niebezpiecznym miejscu, nieudzielenie niezbędnej pomocy, itp.
2. Przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości, wzbudzanie w osobie doznającej przemocy strachu. Ta forma przemocy powoduje poważne szkody psychologiczne. Przejawia się poprzez: wyśmiewanie opinii, poglądów, przekonań, religii, pochodzenia, narzucanie swojego zdania, poglądów, stałe ocenianie, krytykę, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczanie snu, pożywienia i schronienia, wyzywanie, używanie wulgarnych epitetów, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, szantażowanie, itp.
3. Przemoc seksualna – to zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, a także kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy ta osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przejawia się poprzez: gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, sadyzm w pożyciu, wyśmiewanie wyglądu, ciała i krytykę zachowań seksualnych, itp.
4. Przemoc ekonomiczna – to celowe niszczenie czyjejs własności, pozbawianie środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Przejawia się poprzez: okradanie, zabieranie pieniędzy, niełożenie na utrzymanie, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, szantażowanie, zaciąganie długów i kredytów bez zgody współmałżonka, zmuszanie do pożyczek, uniemożliwianie korzystania z pomieszczeń niezbędnych do zaspokajania potrzeb (kuchnia, łazienka) itp.
5. Zaniedbanie – to ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych. Tej formy przemocy najczęściej doświadczają dzieci. Przejawia się poprzez: niedawanie (dziecku) środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nieudzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka.

6. Cyberprzemoc - to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Przejawia się poprzez: agresję słowną, np. wyzywanie na czatach internetowych, umieszczanie komentarzy na forum internetowym w celu ośmieszenia, sprawienia przykrości lub wystraszenia innej osoby, upublicznianie upokarzających, przerobionych zdjęć i filmów, zamieszczanie przykrych komentarzy na profilach innych osób w portalach społecznościowych, włamanie na konto i podszywanie się pod kogoś w celu zamieszczania w jego imieniu obraźliwych postów i zdjęć na profilach innych użytkowników, szantażowanie, ujawnianie sekretów, wykluczanie z grona „znajomych” w Internecie, celowe ignorowanie czyjejs działalności w sieci .

Przemoc domowa zazwyczaj ma charakter długotrwały i cykliczny. Można wyszczególnić powtarzające się fazy, które razem tworzą pewnego rodzaju cykle przemocy. Znajomość faz pozwala lepiej zrozumieć charakter i specyfikę problemu. Możemy wyróżnić trzy fazy powtarzającego się cyklu. Są to:

1. Faza narastania napięcia – jest to pierwsza faza, w której dochodzi do stopniowego wzrostu napięcia, w której osoba stosująca przemoc jest stale napięta i poirytowana, zaś osoba doznająca przemocy obarcza siebie winą i stara się za wszelką cenę uniknąć kolejnej awantury.
2. Faza ostrej przemocy – jest to druga faza, w której napięcie prowadzi do wybuchu gniewu i rozładowania agresji. Partner staje się gwałtowny, wpada w szał, jakiś drobiazg wywołuje awanturę. Osoba doświadczająca przemocy może doznać obrażeń zagrażających jej zdrowiu i życiu. Najczęściej to w tej fazie, osoby doznające przemocy wzywają policję, szukają pomocy.
3. Faza miodowego miesiąca – jest to trzecia faza, w której osoba stosująca przemoc wyraża skruchę, składa obietnice, obiecuje poprawę. „Sprawca” jest czuły, troskliwy, zapewnia o swojej miłości. Przeprosinom często towarzyszą łzy i prezenty. W tej sytuacji osoba doznająca przemocy często czuje się odpowiedzialna za to, co się stało i postanawia dać sprawcy „drugą szansę”. Faza miodowego miesiąca zatrzymuje doznającą przemocy w sytuacji przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Niestety faza miodowego miesiąca nie trwa długo. Po jakimś czasie napięcie znowu narasta i cały cykl przemocy się powtarza. Z biegiem czasu przemoc staje się coraz gwałtowniejsza, dotkliwsza. Cykliczność przemocy sprawia, że osobom doświadczającym przemocy trudno jest podjąć działania mające na celu zatrzymanie przemocy.

Przemoc fizyczna, seksualna, psychiczna i ekonomiczna popełniona na szkodę osób najbliższych jest przestępstwem. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, może być zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną (art. 207 kk.), za które grozi kara pozbawienia wolności od trzech miesięcy do 5 lat. Jeśli sprawca działa ze szczególnym okrucieństwem lub jeżeli osoba pokrzywdzona targnie się na własne życie, sprawca podlega karze odpowiednio od roku do lat 10 i od 2 do 12 lat.

Skutki przemocy domowej to nie tylko szkody fizyczne, ale również trwałe następstwa w psychice człowieka. Bezpośrednie skutki przemocy można podzielić na:

- 1) objawy fizyczne (m.in. urazy, obrzęki, otarcia, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, oparzenia, siniaki, choroby w wyniku powikłań i stresu),
- 2) objawy emocjonalne (m.in. smutek, wycofanie, wzrost lęku i niepokoju, izolacja, depresja, próby samobójcze, samobójstwa, zmienność nastrojów, niska samoocena i poczucie własnej wartości, zespół stresu pourazowego, napady paniki, zaburzenia snu, zaburzenia psychosomatyczne),

- 3) objawy społeczne (m.in. wycofanie społeczne, nieufność, nieumiejętność nawiązywania kontaktu, wyuczona bezradność, spadek poczucia kompetencji),
- 4) objawy seksualnego wykorzystywania dziecka (m.in. seksualizacja kontaktów międzyludzkich, wciąganie innych dzieci w nietypową aktywność seksualną, świadomość seksualna wykraczająca poza poziom dojrzałości dziecka, ucieczki z domu, próby samobójcze, problemy psychiczne).

3. ADRESACI PROGRAMU

Zmiany prawne od 22 czerwca 2023 r. w zakresie funkcjonowania systemu przeciwdziałania przemocy domowej wpłyną m.in. na funkcjonowanie jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, pracowników socjalnych, asystentów rodziny, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, Policję, oświatę, ochronę zdrowia oraz organizacje pozarządowe i kuratorów sądowych. Nowelizacja ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej przepisów wprowadza zmiany w organizacji i funkcjonowaniu Zespołów Interdyscyplinarnych, a w miejsce grup roboczych powoływane będą grupy diagnostyczno-pomocowe.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Iłowa na lata 2024 – 2027 skierowany jest do:

- 1) osób doświadczających przemocy domowej,
- 2) osób stosujących przemoc domową,
- 3) świadków przemocy domowej,
- 4) społeczności lokalnej, w tym osób zagrożonych przemocą domową,
- 5) przedstawicieli służb, instytucji i organizacji pozarządowych – podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

4. MIEJSCE REALIZACJI PROGRAMU

Obszar Gminy Iłowa.

5. REALIZATORZY PROGRAMU I CZAS REALIZACJI

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Iłowa na lata 2024 – 2030 będzie realizowany głównie przez instytucje zobligowane do działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej: Zespół Interdyscyplinarny w Iłowej, Ośrodek Pomocy Społecznej w Iłowej, Komisariat Policji w Iłowej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Iłowej, placówki oświatowe – Przedszkole Miejskie w Iłowej, Szkoła Podstawowa w Iłowej im. Lotników Alianckich, Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Koninie Żagańskim „Mała Szkoła”, placówki zdrowia z terenu Iłowej, Poradnia Pielęgniarek Środowiskowych „HYGIEJA”, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu, Sąd Rejonowy w Żaganiu, Prokuraturę Rejonową w Żaganiu oraz organizacje pozarządowe.

ROZDZIAŁ II. CZEŚĆ DIAGNOSTYCZNA

W 2023 r. nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie spowodowała nie tylko zmiany w nazewnictwie ustawy z przemocy w rodzinie na przemoc domowa ale nałożyła również obowiązek powołania nowych Zespołów Interdyscyplinarnych w gminach.

Rada Miejska w Iłowej podjęła Uchwałę nr 436/8/LVI/23 w dniu 27.06.2023r. w sprawie

trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego.

W Gminie Iłowa nowy Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej został powołany Zarządzeniem Nr 693.2023 Burmistrza Iłowej z dnia 18.09.2023r. w sprawie powołania członków Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy domowej. Do czerwca 2023 r. odbyły się 3 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz 2 posiedzenia nowego Zespołu w okresie od września do grudnia 2023 r.

Nowelizacja ustawy wprowadziła szereg zmian w funkcjonowaniu Zespołów i grup diagnostyczno-pomocowych. Ustawa w dalszym ciągu nakłada na ośrodki pomocy społecznej obowiązek zapewnienia obsługi technicznej i organizacyjnej dla Zespołów Interdyscyplinarnych. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Iłowej liczy 11 osób są to przedstawiciele: Komisariatu Policji w Iłowej, Ośrodka Pomocy Społecznej w Iłowej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Iłowej, Szkoły Podstawowej w Iłowej, Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Konie Żag. Przedszkola Miejskiego w Iłowej, Poradni Pielęgniarek Środowiskowych „HYGIEJA”, Sądu Rejonowego w Żaganiu. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Grupy Robocze, a od czerwca 2023r. grupy diagnostyczno-pomocowe powoływane przez Zespół Interdyscyplinarny opracowują i realizują plan pomocy w indywidualnych przypadkach występowania przemocy domowej, monitorują sytuację rodzin, w których dochodzi do przemocy, dokumentują podejmowane działania.

W ramach zwiększania wrażliwości oraz skali reakcji społecznej i instytucjonalnej na obserwowane przejawy przemocy w rodzinie, a także poszerzenie świadomości rodziców na temat negatywnych konsekwencji stosowania kar fizycznych wobec dzieci, prowadzone są działania informacyjno – edukacyjne dla rodziców. Spotkania i konsultacje dla rodziców prowadzone przez m.in. pracowników Ośrodka, PCPR, poprzez umieszczanie informacji oraz promowanie prawidłowych postaw rodzicielskich na portalu społecznościowym. Spotkania i konsultacje dla rodziców prowadzone przez pracowników Poradni Psychologiczno Pedagogicznej w Żaganiu.

Ponadto prowadzone były szkolenia dla pracowników, warsztaty psychoedukacyjne dla dzieci i młodzieży.

Ułatwieniem w realizacji zadań jest stała współpraca przedstawicieli Sądu Rejonowego w Żaganiu, oświaty, służby zdrowia, policji, pomocy społecznej oraz GKRPA w Iłowej. Przedstawiciele poszczególnych jednostek podejmują działania mające na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie, a także uwrażliwienie społeczności lokalnej na występowanie problemu przemocy. W ramach działań zespołu interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno – pomocowych udzielano m.in. pomocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”. Wsparcie kierowane było osobom doświadczającym i stosującym przemoc, w postaci konsultacji w zakresie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego.

W celu niwelowania problemu przestępczości i zwiększenia bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej oraz w miejscu zamieszkania, w 2023 r. został zrealizowany szereg zadań:

1. Szeroko rozumiana aktywizacja społeczności lokalnej oraz edukacja mieszkańców na rzecz bezpieczeństwa zarówno w miejscu zamieszkania jak i w miejscach publicznych.
2. Podnoszenie kompetencji organów działających w obszarze bezpieczeństwa publicznego - w trakcie spotkań interdyscyplinarnych, szkolnych, informacyjnych.
3. Zwiększenie liczby patroli Policji – dwa patrole dziennie.

4. Rozwój monitoringu wizyjnego na terenie Gminy - zwiększenie ilości kamer zewnętrznego monitoringu.
5. Publikacja materiałów informacyjno - edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa mieszkańców oraz możliwości pomocy - około 250 egzemplarzy (ulotki, broszury).

1. OPIS PROBLEMU

W 2023r. na zlecenie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych została przeprowadzona diagnoza problemów społecznych w Gminie Iłowa.

Opierając się na przeprowadzonej diagnozie w obszarze problemu przemocy w perspektywie uczniów klas 4 - 6 Szkoły Podstawowej w Iłowej ustalono, iż zdaniem uczniów agresja lub przemoc wśród młodzieży jest powodowana głównie przez: „uzależnienia od alkoholu, narkotyków, dopalaczy” - 67,41% osób oraz „problemy rodzinne” - 50,37% badanych. Rzadziej wskazywano na: „zazdrość/zaborczość” - 45,93% badanych uczniów, „depresja, stany lękowe i inne choroby psychiczne” - 43,7% osób, „wpływ Internetu, telewizji, gier komputerowych itp.” - 43,7% respondentów, „wpływ środowiska, znajomych itp.” - 36,3% ankietowanych, „problemy w komunikacji międzyludzkiej” - 26,67% respondentów, „problemy finansowe i różnice w dochodach rodziców” - 23,7% osób, „różnice w poglądach” - 19,26% ankietowanych uczniów, „nie wiem” - 16,3% ankietowanych.

Na pytanie czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? Respondenci najczęściej wskazywali odpowiedź „nie” - wybrało ją 66,67% uczniów. Druga w kolejności odpowiedź „tak” została wskazana przez 33,33% badanych uczniów. Osobami stosującymi przemoc byli najczęściej: „koledzy ze szkoły” - 35,56% osób oraz „brat” - 22,22% badanych. Rzadziej wskazywano na: „znajomi/przyjaciele” - 20% badanych uczniów, „mama/opiekunka” - 17,78% osób, „tata/opiekun” - 17,78% respondentów, „obce osoby” - 17,78% ankietowanych, „inne osoby z mojego najbliższego otoczenia” - 11,11% respondentów, „siostra” - 8,89% osób, „inni członkowie rodziny” - 6,67% ankietowanych uczniów.

Uczniowie, którzy doświadczyli przemocy, najczęściej spotykali się z następującymi zachowaniami: „ktoś ci groził, zastraszał, przezywał, upokarzał cię, wysmiewał się z ciebie lub twojego wyglądu, zawstydział itp.” - takiej odpowiedzi udzieliło 60% osób. W dalszej kolejności wskazywali na: „ktoś cię bił, spoliczkował, kopał, szarpał, dusił, popychał itp.” - 44,44% uczniów, „ktoś nie opiekował się tobą, gdy tego potrzebowałeś, np. gdy byłeś chory, głodny, przestraszony” - 15,56% ankietowanych uczniów. Najrzadziej uczniowie wskazywali odpowiedź „ktoś dotykał cię w miejsca intymne, w sposób, w który sobie tego nie życzyłeś/aś” - w ten sposób wskazywało 6,67% osób.

Uczniów poproszono również o wskazanie czy osoby, które stosowały wobec nich przemoc były pod wpływem środków psychoaktywnych. Najczęściej wskazywano odpowiedź „nie była pod wpływem substancji” - 59,09% osób oraz „nie wiem” - 36,36% badanych. Rzadziej wskazywano na: „dopalaczy” - 6,82% badanych uczniów, „alkoholu” - 4,55% osób, „leków bez zastosowania medycznego” - 4,55% respondentów, „Inne odpowiedzi (2)” - 4,55% ankietowanych.

Większość uczniów w odpowiedzi na pytanie dotyczące występowania przemocy w ich szkole wskazało odpowiedź „tak” - takiej odpowiedzi udzieliło 52,59%. W dalszej kolejności wskazywali na odpowiedzi: „nie wiem” - 37,04% uczniów oraz „nie” - 10,37% badanych.

Uczniowie w sytuacji problemu przemocy zwróciliby się z prośbą o pomoc do: „rodziców/opiekunów” - 68,89% uczniów. W dalszej kolejności uczniowie wskazywali odpowiedzi: „nauczycieli” - 45,93% osób, pedagoga szkolnego, psychologa, terapeuty lub

innego specjalisty" - 29,63% badanych, „znajomych/przyjaciół” - 24,44% badanych uczniów, „dziadków” - 21,48% ankietowanych, „Telefonu Zaufania i/lub punktów konsultacyjnych” - 19,26% badanych, „innych członków rodziny” - 18,52% badanych uczniów, „Policji” - 17,78% uczniów, „radził(a)bym sobie sam/a” - 15,56% respondentów, „nie wiem” - 11,11% badanych uczniów, szukał(a)bym pomocy w Internecie” - 3,7% ankietowanych oraz instytucji religijnych (ksiądz, zakonnik, rabin, pop, imam itp.)” - 2,22% badanych uczniów.

Uczniowie klas 4 - 6 szkoły podstawowej również zostali poproszeni o informacje na temat cyberprzemocy. Odpowiedzi „nie doznałem/am nigdy cyberprzemocy” wybrało 62,96% osób oraz „wzywanie/wulgaryzmy stosowane względem mojej osoby” wybrało ją 20,74% badanych.

Rzadziej wskazywano na: „ośmieszanie/poniżanie” - 15,56% badanych mieszkańców, „podszywanie się” - 11,85% osób, „wyłudzenie pieniędzy” - 7,41% respondentów, „groźenie/straszenie” - 7,41% ankietowanych, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmików” - 6,67% respondentów, „szantażowanie” - 5,93% osób oraz „włamania/kradzież kont” - 5,93%.

Takie samo badanie było przeprowadzone wśród uczniów klas 7 - 8 szkoły podstawowej.

Zdaniem uczniów agresja lub przemoc wśród młodzieży jest powodowana głównie przez: „uzależnienia od alkoholu, narkotyków, dopalaczy” - 73,88% osób oraz „problemy rodzinne” - 61,19% badanych. Rzadziej wskazywano na: „wpływ środowiska, znajomych itp.” - 54,48% badanych uczniów, „zazdrość/zaborczość” - 51,49% osób, „depresja, stany lękowe i inne choroby psychiczne” - 50,75% respondentów, „różnice w poglądach” - 41,04% ankietowanych, „problemy finansowe i różnice w dochodach rodziców” - 39,55% respondentów, „wpływ Internetu, telewizji, gier komputerowych itp.” - 35,82% osób, „problemy w komunikacji międzyludzkiej” - 32,84% ankietowanych uczniów, „nie wiem” - 13,43% ankietowanych.

Na pytanie czy doświadczyli przemocy osobiście, respondenci najczęściej wskazywali odpowiedź „nie” - wybrało ją 50,75% uczniów. Druga w kolejności odpowiedź „tak ” została wskazana przez 49,25% badanych uczniów.

Należy zauważyć, iż analizując dane statystyczne dwóch grup wiekowych (klas 4 - 6 oraz klas 7 - 8) wraz ze wzrostem wieku wzrasta skala przemocy.

Osobami stosującymi przemoc wobec respondentów byli najczęściej „koledzy ze szkoły” - 50% oraz „znajomi/przyjaciele” - 36,36%. Rzadziej wskazywano na: „inne osoby z mojego najbliższego otoczenia” - 28,79% badanych uczniów, „obce osoby” - 19,7% osób, „mama/opiekunka” - 15,15% respondentów, „tata/opiekun” - 12,12% ankietowanych, „inni członkowie rodziny” - 10,61% respondentów, „brat” - 7,58% osób, „siostra” - 4,55% ankietowanych uczniów. 47,01% uczniów wskazało, że w ich szkole występuje przemoc. Następnie ankietowanych poproszono o wskazanie form cyberprzemocy, które zdarzyło im się kiedykolwiek doznać. 52,99% odpowiedziało, iż nie doznało nigdy cyberprzemocy.

Kolejną badaną grupą byli dorośli mieszkańcy gminy. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu? Pytanie miało na celu sprawdzenie, czy ankietowani mieszkańcy znają osoby, które doświadczają przemocy domowej. Respondenci najczęściej wskazywali odpowiedź „nie” - wybrało ją 45%. Druga w kolejności odpowiedź „nie wiem” została wskazana przez 35% badanych. Najmniej spośród ankietowanych mieszkańców, tj. 20% wskazało odpowiedź „tak”.

Następnie respondentów zapytano, czy zdarzyło im się doświadczyć kiedykolwiek przemocy. Respondenci najczęściej wskazywali odpowiedź „nigdy nie doświadczyłem/am jakichkolwiek formy przemocy” - wybrało ją 70% badanych osób. Druga w kolejności odpowiedź „doświadczyłem/am przemocy więcej niż 12 miesięcy temu” została wskazana przez 20% badanych mieszkańców. Rzadziej anektowani zaznaczali odpowiedź „doświadczyłem/am

przemocy w okresie ostatnich 12 miesięcy" - 8% osób oraz odpowiedź „doświadczyłem/am przemocy w okresie ostatnich 30 dni" - 2% ankietowanych. Wśród respondentów pytanych o doświadczenie przemocy, większość z nich, 65,31% kobiet i 74,51% mężczyzn, stwierdziła, że nigdy nie doświadczyli żadnej formy przemocy. W ostatnich 12 miesiącach przemoc doświadczyło 10,2% kobiet i 5,88% mężczyzn. Natomiast przemoc, która miała miejsce więcej niż 12 miesięcy temu, zgłosiło 24,49% kobiet i 15,69% mężczyzn. W okresie ostatnich 30 dni żaden z mężczyzn nie zgłosił doświadczenia przemocy, a informacja o kobietach w tym zakresie nie została podana.

Mieszkańcy, którzy doświadczyli przemocy, najczęściej spotykali się z następującymi formami przemocy: „przemoc psychiczna" - takiej odpowiedzi udzieliło 80% osób. W dalszej kolejności wskazywali na: „przemoc fizyczna" - 43,33%, „przemoc ekonomiczna" 10%, „przemoc seksualna" - 6,67%, „nie wiem" - 6,67%, „zaniedbanie" - 3,33% oraz „mobbing" - 3,33%. Ofiarami przemocy psychicznej, bo aż w 60% badanych były kobiety.

Osobami stosującymi przemoc wobec respondentów były następujące osoby: „obce osoby" - 33,33% osób oraz „mąż/żona" - 26,67% badanych. Rzadziej wskazywano na: „ojciec/opiekun" - 23,33% badanych mieszkańców, „znajomi/przyjaciele" - 13,33% osób, „matka/opiekunka" - 10% respondentów, „pracodawca" - 6,67% ankietowanych, „Inne odpowiedzi (2)" - 6,67% respondentów, „dziecko/dzieci" - 3,33% osób, „partner/partnerka" - 3,33% ankietowanych, „współpracownicy" - 3,33% ankietowanych.

Na podstawie przeprowadzonych badań w obszarze przemocy zarekomendowano wczesne wykrywanie i interwencję w przypadkach bezpośredniego zagrożenia i wystąpienia problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz minimalizacja negatywnych skutków poprzez:

- Wsparcie kadry pracującej w instytucjach pomocowych, szczególnie w zakresie rozwijania ich kompetencji i umiejętności w zakresie nowoczesnych form pomocy pracy z rodzinami borykającymi się z problemem przemocy, uzależnieniem od alkoholu lub narkotyków. Profesjonalna pomoc pomoże zmniejszyć skutki związane z problemem uzależnień oraz występowaniem przemocy w rodzinie na poziomie rodzinnym, jak i społeczności lokalnej.
- Wczesna diagnoza środowisk rodzinnych pod kątem zagrożenia uzależnieniami i przemocą, obejmująca interdyscyplinarne działania służące rozpoznaniu problemu oraz zaplanowaniu adekwatnych działań zaradczych.
- Rozwój poradnictwa specjalistycznego, wsparcia socjalnego oraz pracy terapeutycznej z dziećmi, osobami dorosłymi i całymi rodzinami zagrożonymi i doświadczającymi uzależnień oraz przemocy w rodzinach.
- Wspieranie tworzenia i funkcjonowania grup wsparcia i samopomocowych dla osób uzależnionych, współuzależnionych i ich rodzin, a także dla rodzin doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych oraz przemocy.
- Zapewnienie ogólnodostępnej pomocy terapeutycznej dla doświadczających przemocy.

Skala problemu przemocy domowej.

Jedną z kluczowych instytucji świadczących pomoc dla rodzin z problemem przemocy domowej jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Iłowej oraz funkcjonujący w jego ramach Zespół Interdyscyplinarny. W pracy na rzecz rodzin doświadczających przemocy domowej pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Iłowej współpracują m.in. z instytucjami i służbami takimi jak: GKRPA, Policja, Sąd Rejonowy - kuratorzy, służba zdrowia, oświata.

Jak wynika z danych liczbowych - do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Iłowej wpłynęło w 2021 roku 10 Niebieskich Kart, w 2022 roku 8 Niebieskich Kart natomiast w 2023 roku 15 Niebieskich Kart.

Ze statystyk policyjnych wynika, że na terenie Gminy Iłowa na przestrzeni lat 2023-2024 przeprowadzono 201 interwencji domowych.

LICZBA WYPEŁNIONYCH FORMULARZY „NIEBIESKA KARTA” Na terenie Gminy Iłowa			
ROK	2021	2022	2023
Oświata	0	0	1
Ośrodek Pomocy Społecznej	2	0	2
Policja	8	8	12
Ochrona zdrowia	0	0	0
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0

2. ZASOBY INSTYTUCJONALNE

W Gminie Iłowa bezpośrednio przeciwdziałaniem przemocy domowej zajmuje się sieć instytucji:

- 1) Ośrodek Pomocy Społecznej.
- 2) Komisariat Policji.
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 4) Placówki oświatowe.
- 5) Placówki zdrowia.
- 6) Sąd Rejonowy w Żaganiu - kuratorzy zawodowi i społeczni.
- 7) Organizacje pozarządowe.

ROZDZIAŁ III. CZEŚĆ PROGRAMOWA

1. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Iłowa na lata 2024 – 2030 jest dokumentem opracowanym na podstawie Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

Głównymi założeniami przedmiotowego programu są: kompleksowość i interdyscyplinarność działań ujętych w ramy sprawnie funkcjonującego systemu, ukierunkowanego na wsparcie i ochronę osób doświadczających przemocy, edukację i pomoc w korygowaniu zachowań osób stosujących przemoc domową, edukację kadr instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej oraz szeroko ujętą edukację społeczeństwa.

Podstawą działań systemowych są założenia, iż przemoc domowa jest przestępstwem, a najważniejsze jest bezpieczeństwo osoby doznającej przemocą i zatrzymanie przemocy. Bez realizacji wyżej wymienionych założeń pomoc jest zazwyczaj nieskuteczna.

Pojedyncza instytucja nie jest sama w stanie skutecznie rozwiązywać problemu przemocy domowej. Nieodzowna jest interdyscyplinarność pracy w tym zakresie poprzez ścisłą współpracę, łączenie działań, przepływ informacji, określenie wspólnego celu oraz przewidywanie efektów. Interdyscyplinarność jest podstawą skuteczności w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Ponadto wzrost świadomości społecznej powinien przyczynić się do zapobiegania przemocy domowej, umożliwić szybsze reagowanie, a także spowodować, że osoby stosujące przemoc będą odczuwać brak akceptacji dla swoich działań, co znacznie zwiększy skuteczność w jej zapobieganiu oraz łagodzeniu jej następstw.

2. CELE, KIERUNKI I WSKAŹNIKI PROGRAMU:

A. CEL: Zwiększenie działań w zakresie ochrony osób doznających przemocy domowej i rozszerzenie dostępności pomocy.

Kierunki działań:

- 1) Aktywna działalność Zespołu Interdyscyplinarnego,
- 2) Utworzenie i funkcjonowanie grup diagnostyczno-pomocowych,
- 3) Realizowanie procedury „Niebieskie Karty”,
- 4) Prowadzenie poradnictwa socjalnego, psychologicznego, pedagogicznego, medycznego, prawnego dla osób doświadczających przemocy domowej, a także prowadzenie pracy socjalnej,
- 5) Realizowanie programów terapeutycznych dla osób doznających przemocy domowej,
- 6) Opracowywanie i realizowanie indywidualnych oraz grupowych działań edukacyjnych, które są kierowane do osób doznających przemocy domowej,
- 7) Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej poprzez np. zapewnienie schronienia, udzielenie pomocy finansowej i rzeczowej,
- 8) Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy w szczególności: medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej,
- 9) Zapewnienie sprawnego systemu współpracy służb we wdrażaniu procedury z art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- 10) Publikowanie na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Iłowej informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej.

Wskaźniki:

- 1) liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego,
- 2) liczba utworzonych grup diagnostyczno-pomocowych,
- 3) liczba funkcjonujących grup diagnostyczno-pomocowych,
- 4) liczba interwencji związanych z przemocą domową,
- 5) liczba założonych Niebieskich Kart,
- 6) liczba przeprowadzonych specjalistycznych porad,
- 7) liczba osób korzystających z poradnictwa,

- 8) liczba dzieci, którym zapewniono ochronę w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w związku z bezpośrednim zagrożeniem życia lub zdrowia,
- 9) liczba opracowanych i upowszechnionych materiałów informacyjnych dot. przemocy domowej,
- 10) liczba osób doznających przemocy domowej uczestniczących w działaniach indywidualnych,
- 11) liczba osób doznających przemocy domowej uczestniczących w działaniach grupowych,
- 12) liczba opracowanych i zrealizowanych programów terapeutycznych dla osób doznających przemocy domowej,
- 13) liczba osób uczestniczących w programach terapeutycznych dla osób doznających przemocy domowej,
- 14) liczba osób, którym zapewniono schronienie,
- 15) liczba osób, którym udzielono pomocy finansowej i rzeczowej.

B. CEL: Zwiększenie skuteczności programów dla osób stosujących, a także podejrzanych o przemoc domową.

Kierunki działań:

- 1) Motywowanie i kierowanie osób stosujących przemoc do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno- terapeutycznych,
- 2) Prowadzenie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu i stosującymi przemoc domową,
- 3) Informowanie o konsekwencjach stosowania przemocy domowej, o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii dla osób stosujących przemoc domową,
- 4) Kierowanie wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w sprawie zastosowania obowiązku podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu,
- 5) Wypracowanie standardów monitoringu po zamknięciu procedury Niebieskie Karty (art. 9h ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej).

Wskaźniki:

- 1) Liczba skierowanych do programów korekcyjno-edukacyjnych oraz programów psychologiczno-terapeutycznych,
- 2) liczba osób uczestniczących w wyżej wymienionych programach,
- 3) liczba osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutyczny,
- 4) liczba założonych i zakończonych Kart w ramach procedury „Niebieskie Karty”,
- 5) liczba osób, wobec których podjęto działania monitorujące po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”,
- 6) liczba złożonych zawiadomień w sprawie wykroczenia z art. 66c Kodeksu Wykroczeń,
- 7) liczba skierowanych wniosków do GKRPA.

C. CEL: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Kierunki działań:

- 1) Prowadzenie badań nad zjawiskiem występowania przemocy na terenie Gminy (m.in. diagnozy, ekspertyzy, ewaluacje, badania ankietowe),
- 2) Realizowanie porad oraz interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,

- 3) Edukowanie dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie z przejawami agresji i przemocy, w tym tworzenie programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy i cyberprzemocy,
- 4) Podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej (w tym także rodziców) na temat przemocy domowej m.in. poprzez organizowanie prelekcji, spotkań rodzinnych itp.,
- 5) Promowanie wzorów dobrego rodzicielstwa wolnego od krzywdzenia i zaniedbywania np. poprzez prowadzenie warsztatów umiejętności wychowawczych i konsultacji dla rodziców,
- 6) Podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej na temat przemocy domowej poprzez upowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych (np. plakatów, broszur, ulotek), w tym na temat przemocy ekonomicznej i cyberprzemocy oraz innych zagrożeń ze strony nowoczesnych technologii komunikowania,
- 7) Rozpowszechnianie informacji o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy domowej,
- 8) Prowadzenie działań profilaktycznych dotyczących zapobiegania przemocy domowej (w szczególności wobec dzieci, kobiet, osób starszych lub niepełnosprawnych).
- 9) Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem poprzez: organizację lokalnych akcji i kampanii lub przyłączenie się do ogólnokrajowych kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej.

Wskaźniki:

- 1) liczba opracowanych raportów dotyczących zjawiska przemocy domowej,
- 2) liczba lokalnych i ogólnokrajowych kampanii społecznych,
- 3) liczba przeprowadzonych warsztatów, programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz liczba uczestników ww. działań,
- 4) liczba placówek oświatowych realizujących programy profilaktyczne,
- 5) liczba udzielonych porad,
- 6) liczba zorganizowanych prelekcji dla społeczności lokalnej oraz liczba uczestników,
- 7) liczba przeprowadzonych spotkań, pogadarek profilaktycznych dla rodziców oraz liczba uczestników,
- 8) liczba zrealizowanych godzin edukacyjnych w ramach programów profilaktycznych,
- 9) liczba zorganizowanych akcji lokalnych/kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej.

D. CEL: Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Kierunki działań:

- 1) Opracowywanie diagnoz potrzeb szkoleniowych kadr, w tym członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- 2) Systematyczne prowadzenie szkoleń dla wszystkich przedstawicieli podmiotów, podejmujących działania na rzecz rodzin doznających przemocy domowej (w tym szczególnie zadbanie o sferę psychiczną pracowników poprzez szkolenia z zakresu radzenia sobie ze stresem, motywacji, a także przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu),

- 3) Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doznającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową, w formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia,
- 4) Zapewnienie dostępu pracownikom zaangażowanym w przeciwdziałanie przemocy domowej dostępu do specjalistycznej literatury, materiałów edukacyjnych.

Wskaźniki:

- 1) liczba przeprowadzonych szkoleń,
- 2) liczba uczestników szkoleń,
- 3) liczba superwizji i innych form wsparcia,
- 4) liczba osób korzystających z wyżej wymienionych form wsparcia zawodowego,
- 5) liczba zakupionych i udostępnionych materiałów edukacyjnych dla pracowników pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

3. MONITOROWANIE, SPRAWOZDAWCZOŚĆ I ŚRODKI FINANSOWE NA REALIZACJĘ PROGRAMU

MONITOROWANIE

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Ośrodka Pomocy Społecznej w Iłowej.

SPRAWOZDAWCZOŚĆ I WYMIANA INFORMACJI

Wypełniając powinność wymiany informacji, mającej zapewnić sprawne i skoordynowane działania gminnych instytucji oraz podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego w Iłowej do dnia 31 marca każdego roku przedstawia Radzie Miejskiej w Iłowej zbiorcze informacje z realizacji Programu, pozwalające ocenić stan realizacji celów i wskaźników Programu.

FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Iłowa, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Uzasadnienie

Ustawą z dnia 9 marca 2023 r. została zmieniona ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Tytuł z ustawy „o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie” został zmieniony na ustawę o „przeciwdziałaniu przemocy domowej”. Zastąpiono definicję przemocy w rodzinie na definicję przemocy domowej. Niniejsza ustawa określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie i osób ją stosujących. Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r., poz. 424) na gminie ciąży obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, między innymi poprzez opracowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej. Program określa wachlarz zaplanowanych działań, których celem będzie zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz stworzenie jednolitego i profesjonalnego systemu pomocy dla osób zagrożonych lub uwikłanych w zjawisko przemocy domowej. Wobec powyższego przyjęcie uchwały jest zasadne.